

1

Ik droomde dat propellers met supersonische snelheid herhaaldelijk langs mijn oren scheerden. Ik balanceerde tussen dromen en ontwaken. Wrevelig werd ik wakker. Mijn ogen schoten pijlsnel heen en weer om de bron van het geluid te lokaliseren, als het vizier van een sluipschutter. Een mug cirkelde vlak langs mijn gezicht. Ik stond boos op, achtervolgde hem, steeds klappend in de lucht, waardoor het in mijn kamer echode en mijn trommelviezen trilden als dunne ramen in wijde sponningen. De mug vloog hortend langs de posters van mijn helden. Muhammed Ali in aanvalshouding. Het grillige gezicht van Ludwig van Beethoven. Arnold Schwarzenegger in een Speedo. En de rappende poëet met opgestoken middelvinger. De grootste neger aller tijden. Zelfs Miles Davis liet hij achter zich. Volgens sommigen in het buurthuis evenaarde hij zelfs Allah. Als Allah vijf kogels zou vangen zou-ie gorgelend neervallen en sterven, 2Pac niet. Zijn levensmotto stond op zijn sixpack getatoeëerd: THUG LIFE. Tijdens de vorige wiskundeles had ik het met een vulpen op mijn buik gekalkt – als je goed kijkt, zie je het nog. De mug landde uiteindelijk ondersteboven op het plafond tussen zijn gesneuvelde kameraden. Ik sprak hem toe: ‘Ik doe graag aan bloeddonatie, maar pak het dan wel stilletjes.’

Ik pakte mijn rode pantoffel waar AMSTERDAM op

stond, veerde op als een basketballer, wilde de mug naar een andere dimensie slaan maar verleende hem op het laatste moment gratie.

Het was namelijk een speciale dag.

Door de gedachte dat het een bijzondere dag was, kreeg ik meteen een opvlieger, alsof ik in de overgang zat. Ik ging weer in bed liggen, naakt, en tuurde naar het muggenkerkhof op het witte plafond. Hier en daar wat rode veegjes en vlekjes. Mijn moeder gruwelde er iedere keer van als ze mijn kamer binnenliep. ‘Het is kunst,’ vertelde ik haar dan.

Ik baalde dat ik op deze manier wakker was geworden en bleef de mug met een dodelijke blik aanstaren. Ik dacht aan de keer dat ik het heerlijkst wakker werd, toen ik wakker werd gepijpt door een beeldschoon meisje. Hoe haar lieflijke lippen een geheel vormden met mijn halfstijve jongeheer – genoeg gefilosofeer.

Ik vroeg me af hoe laat het was. Ik had geen klok in mijn kamer hangen, want alleen gevangenen letten op de tijd. Bovendien bestaat tijd niet. Denk er maar eens over na. Tijd is bedacht door slimme mensen die grote bedrijven bezaten zodat stomme mensen op tijd kwamen voor hun waardeloze baantjes. Mijn iPhone gaf aan dat het zes uur ’s ochtends was. Ik had het eerste uur les, om halfnegen. Eigenlijk wilde ik de eerste twee uur skippen, maar ik stond op want doorslapen lukte toch niet. Ik maakte mijn bed strak op, pakte een Moschino-boxershirt uit een la en trok hem aan. Het ging een beetje moeilijk omdat ik een stijve pik had. Wist je trouwens dat testosteron in je slaap wordt aangemaakt?

Lansen van zonlicht staken door het rafelige gordijn en probeerden mij te spietsen. Ik boog over de vleugel en

rukte het gordijn open. Mijn oogleden sprongen dicht als berenklemmen. Een paar tellen zag ik niks. Toen helderde het beeld op als een foto die ondergedompeld wordt in een bad met vloeistoffen. Ik keek naar buiten en zag het bankje in mijn straat.

De kamervloer was bedekt met bladmuziek. In de hoek lag mijn zwartfluwelen Armani-rokkostuum met wit pochet dat ik gisteravond droeg – voor een schijntje gekocht van mijn handelsbeluste kapper.

Op het tafeltje in het midden van mijn kamer lag het marmeren schaakbord van mijn broer. Hoewel Soesi het strategische inzicht van een generaal bezat, had mijn broer hem toch na een paar zetten in de tang, maar hij stelde de overwinning altijd zo lang mogelijk uit. Hij genoot ervan om Soesi te zien wikken en wegen. Mijn broer knipoogde dan naar me terwijl ik van de zijkant meekeek. Net voordat het doek voor Soesi viel, stond hij op en stampte hij boos weg met het argument dat mijn broer altijd vals speelde.

Op mijn bureau lag een opgevouwen gebedskleed dat vader voor me had neergelegd in de hoop dat ik het zou gebruiken. Er lag een hoop stof op. Ik gebruikte het één keer in de zoveel tijd, om de vleugel af te stoffen. Een gebedskleed weggooien is een doodzonde.

Ik had een paar uur de tijd om te kloten voordat ik naar school ging, dus liep ik naar de spiegel om mezelf te bekijken. Ik schoot even in de lach, want ik zag dat mijn geknelde eikel boven de elastische band van de boxershort uitstak alsof hij me even gedag wilde zeggen. Zachtjes zette ik hem terug in het gelid. Ik moest nodig plassen maar hield het even op. Het raam trok ik wagenwijd open en ik

legde er een blauw, gehavend fitnessgewicht tegenaan. Het gewicht waarmee mijn broer ooit begon, waarmee ik ooit begon, maar dat nu als raamstopper diende. Het is het wapen van de familie Zafar.

Van de pianostoel pakte ik een boeket bloemen, in celofaan gewikkeld, en een uitvergroete cheque van duizend euro waarop Samir Zafar stond. Ik legde beide op mijn bed. Ik opende de toetsenklep van de vleugel en begon een beetje te improviseren. *Smooth jazz*. Spelen in de ochtend gaat meestal wat stroever doordat de doorbloeding in de vingers nog op gang moet komen. Terwijl ik speelde, staarde ik uit het raam. Een ochtend zonder wolken; ik volgde een vliegtuig dat opvallend genoeg geen spoor uitstootte, zodat het eindeloos blauw waar het vliegtuig op dreef onaangetast bleef; de frisse ochtendwind klampte zich vlugjes aan mijn klamme bovenlijf vast als de begerige hand van een minnares, zodat ik harde tepeltjes kreeg.

Ik ben een frisseluchtfanaat. Mijn broer trouwens ook, van hem heb ik het geleerd. Hij hield ervan om te allen tijde in contact te staan met de buitenwereld. Dus sliep hij altijd met het raam open. De stadse straatgeluiden wiegden hem in slaap; de gongen van aankomende en vertrekkende trams; het gegil van opgevoerde brommeruitlaatjes van pizzakoeriers die hun leven riskeren voor een footje; het constante geluid van autobanden op de snelwegen die Amsterdam als een geknoopte ketting omkransen. Als mijn broer thuiskwam en onze kamer binnenwandelde dan eiste hij op kribbige toon dat het raam open moest. Alsof hij langzaam stikte in kleine, gesloten ruimtes, er is zo'n woord daarvoor, ik kom er nu even niet op.

Ik stopte met improviseren en speelde Prins Igor van de

Russische componist Aleksander Borodin. Kippenvel verspreidde zich over mijn lichaam. Het werd door de wind maar vooral ook door de muziek veroorzaakt. Dit was het eerste stuk dat ik ooit van bladmuziek had gespeeld. Jarenlang heb ik op gevoel gespeeld. Ik beluisterde avonden lang muziekstukken, prentte ze in mijn hoofd en na een paar uurtjes oefenen kon ik ze feilloos naspelen. (En dat terwijl ik aan één oor doof ben.) Het vervelende van spelen terwijl ik naar bladmuziek kijk, is niet alleen dat ik continu de componisten wil verbeteren en alternatieve akkoorden erbij wil verzinnen, maar ook dat het te veel aandacht vergt. En dat gaat ten koste van het plezier. En niets, maar dan ook niets, mag ten koste gaan van het plezier. Plezier is namelijk het hoogste goed.

Genoeg gefilosofeer.

Aleksander Borodin was overigens niet alleen een componist, maar ook een scheikundige. Sterker nog, muziek kwam op de tweede plaats en chemie op de eerste. Hij bracht veel tijd door in het Italiaanse stadje Pisa, waar hij aan allerlei scheikundige experimenten werkte. Niet alleen zijn muziek was prachtig, maar ook de manier waarop hij stierf: dansend op een gala. Op die manier wil ik ook heengaan. In de armen van de vrouw die kort daarvoor is benoemd tot balkoningin. Met een oplettende pianist die niet de hulpdiensten waarschuwt maar de taak op zich neemt mij te begeleiden naar de grote oversteek. Van sombere pianissimo's naar meervoudige, overdonderende fortissimo's, die onverwachts weer in pianissimo's overgaan en kalmpjes als een slapend kind naar een slepende lentissimo glijden. Terwijl ik met toegewijde tengels over de toetsen trippelde, werd ik opgeschrikt door een geweldig

gegil van de overbuurman, en vervolgens: ‘Hou op met je klotepiano! Weet je wel hoe laat het is?!’

Ik stopte, de noten stierven zachtjes weg. Ik schreeuwde in stijgende toon: ‘Niemand weet hoe laat het is. Ik geef een gratis kamermuziekconcert. Leer het waarderen en be-teugel je woede, ik ben je verdomme cultureel aan het opvoeden!’

‘Opvoeden? Dikke lul, man!’

‘Sorry?’

‘Je hoorde me goed, dikke lu-hul! Je houdt nu op met die piano!’

Hij kreeg een toegift, hij vroeg erom.

Strauss’ *Radetzky* mars.

Ik bracht de intro zwaar en venijnig in en zong op de maat mee: ‘Dikke lul, dikke lul, dikke lul-lul-lul!’

Even over de vleugel. Het was een 188 centimeter lange, zwarte hoogglans Perzina, ingelegd met dunne fineerplaatjes roodbruin bubingahout. De wieltjes waarop de poten rustten waren goudkleurig, net als de pedaal-tjes. De toetsen waren licht en flexibel vergeleken met andere vleugels, die er met hun zware, onhandelbare toetsen voor zorgen dat je op je twintigste jicht in de vingers krijgt. Perzina werd in 1906 door koningin Wilhelmina tot hofleverancier gebombardeerd. De koningin had exact dezelfde vleugel in Paleis Het Loo staan, maar dan in het wit, en overdreven opgepimpt met gouden ornamentjes. Na de ‘verhuizing’ van mijn broer had ik als een peetoom de zorg voor de vleugel overgenomen. Drie keer in het jaar liet ik de vleugel stemmen. De stemmer had een uitstekend gehoor, maar het geheugen van een goudvis. Hij had het telkens weer over de

keer dat hij werd verleid door een vrouw met één been terwijl hij haar piano aan de praat probeerde te krijgen.

De Perzina nam de helft van mijn kamer in beslag. Het was het enige wat de politie niet in beslag had genomen. Ze hadden alles doorzocht, maar dan ook echt alles: de matrassen en kussens hadden ze gretig opengesneden met scherpe stanleymessen; de kozijnen en plafonds werden opengebroken vanwege eventuele geheime berguimtes; het woestijnterrarium werd grondig onderzocht – maar ze hadden niets gevonden. De vleugel was het enige object dat ze ongemoeid hadden gelaten, alsof die er niet stond. Als je de kamer binnenliep was dat toch echt het eerste wat je zag. Hij besloeg zowat de helft van het gezichtsveld! Ik heb er nog geen rationele verklaring voor gevonden, wel een gevoelsmatige, namelijk dat de pianogoden de ziel van de vleugel tijdelijk naar zich toe hengelden zodat de bezielde rechercheurs niet werden aangetrokken door een achtergebleven geraamte van metaal, hout en lak.

Ik kan mij de dag dat ik de vleugel voor het eerst ontmoette nog haarfijn voor de geest halen.

Sommige zondagen kan het zo guur zijn dat je je heel de dag sip voelt. Zo'n zondag was het, een reviaanse zondag. Mijn vader vertelde ooit dat het weer te maken heeft met de gemoedstoestand van Allah. Als het mooi weer is, hebben de mensen goede daden verricht. Als het regent, dan is Hij teleurgesteld in de mensen en huilt Hij zachtjes boven de schuldigen.

Ik zat op het bankje voor mijn deur. Het miezerde, de druppels die tegen de ramen van de huizen in de straat sloegen, leken op kleine barstjes. Mijn broer had me ietsjes

daarvoor wakker gebeld en had gezegd dat ik daar moest wachten. Hij sliep die dag niet thuis, had mijn ouders terwijl hij naar mij knipoogde verteld dat hij 'n dagje naar Groningen ging met vrienden.

Mijn broer en Soesi reden de straat in, in een gigantische meubelwagen. Soesi parkeerde voor het bankje, stapte stroefjes uit, salueerde naar mij en stak snel een sigaret op. Mijn broer verbood hem te roken in dichte ruimtes waar hij bij zat. Mijn broer deed de achterdeur van de wagen open en wenkte mij naar binnen. De meubelwagen leek vanbinnen op een pianohandel. Er stonden splinternieuwe vleugels en piano's. Hij bescheen ze met een zaklamp en grinnikte. Omdat ze bijna allemaal zwart hoogglans waren, weerschenen ze als spiegels. Het licht fuseerde zodat de piano's oplichtten als felle sterren. Met een deftige stem legde mijn broer van elke piano uit welk merk het was, welke tsaren erop hadden gespeeld, hoe duur ze waren en welke er in de aanbieding waren. Bösendorfer, Perzina, Yamaha, Bechstein, Steinway & Sons. Hij vertelde dat ze allemaal zouden worden verkocht behalve eentje. Die zou in onze kamer komen te staan en ik mocht hem uitkiezen. Hij had er al eentje op het oog maar hij wilde zien of ik dezelfde zou kiezen. Ik keek om me heen met een makelaarsblik, drukte op wat toetsen, gleed met mijn vingers langs de klankkasten en stopte aandachtig bij die ene met roodbruine accentjes. Mijn broer klapte in de handen en zei: 'Voilà! We schelen meer dan tien jaar, maar ik weet zeker dat we tweelingbroers zijn.'

'Wat ga je tegen vader en moeder zeggen?'

'Goeie vraag... Ik zeg dat ik de vleugel heb gewonnen via een onlineprijsvraag.'

‘Dat zei je ook al over je Vespa.’

‘Echt? Waar zou ik toch zijn zonder jou? Dan vertel ik wel dat ik hem in Groningen op een kermis heb gewonnen, met prijschietsen.’

Ze wilden een pianobedrijf bellen, maar dat plan werd terzijde geschoven omdat het argwaan zou wekken. Dus besloten Soesi en mijn broer de vleugel op eigen kracht naar ons raam op driehoog te takelen. Soesi pakte een deken uit de wagen en gooide die over de vleugel zodat neuzende burens niet te zien kregen wat er opgehesen werd. Mijn broer wikkelde de bedekte vleugel superstrak in met oud touw, alsof hij een strikje om een verrassing vastknoopte die altijd een verrassing moest blijven. Vanaf de grond corrigeerde Soesi met een touw de zachtjes wiegende vleugel terwijl mijn broer boven bij het raam van onze kamer stond en haperend op het knopje van de elektrische takel drukte. ‘Blijven sjouwen, ouwe!’ fluisterde Soesi. Ik kneep mijn billen bij elkaar van spanning. Het zag er heel bizar uit. Vooral omdat Soesi de Perzina steeds minder onder controle had zodat hij zwaaide als de slinger van een uurwerk. Ze kregen ruzie, Soesi kon beter boven staan want dan had hij meer overzicht en mijn broer moest zijn spieren het werk laten doen. Toen kreeg mijn broer een geweldig idee. Ik moest het touw van Soesi overnemen en vasthouden zodat ze van positie konden wisselen. Eventjes aarzelde ik, maar ik nam het touw toch in handen terwijl ze allebei uit het zicht verdwenen. Ik had ooit tijdens een zomervakantie in Marokko gezien dat als een herder zijn schapen naar rechts wilde laten gaan, hij ze van links benaderde. Die tactiek hanteerde ik. Maar de wind stak op, mijn handen werden zweterig en het touw glipte langzaam maar zeker uit mijn handen. Ik

trok het touw naar mijn borst en boog mijn hoofd. Ik sprak het zachtjes toe, als een wild paard dat ik tot bedaren wilde brengen. Net op tijd nam mijn broer het over zodat ik de pijn in mijn handen kon verbijten. Het touw had diepe groeven in mijn handpalmen gegraveerd. Een week lang zou ik niet fatsoenlijk kunnen rukken.

Mijn broer zorgde dat de vleugel keurig stabiel, met voldoende afstand van de ramen van de burens, omhooggetrokken werd. En op het moment dat Soesi juichend de vleugel onze kamer binnentrok, liep de wijkagent de straat in. Hij stopte bij ons. Hij keek omhoog naar de bungelende verhuiskatrol en toen naar de verhuishagen waarvan één achterdeur openstond.

‘Gaan jullie verhuizen?’

Mijn broer antwoordde: ‘Nee, jij?’

‘Wat zit er in die wagen?’

‘Spullen.’

‘Wat voor spullen?’

Ik wilde iets zeggen om mijn broer te helpen maar ik durfde niet. Ik probeerde het wel, maar mijn tongspieren werkten elkaar tegen als bij een debiel kind. Op cruciale momenten zoals deze verstijf ik. Mijn helden gebeurt dat nooit. Ik ben niet weggelegd voor de rol van held. Jezus, wat ben ik een mietje. Mijn broer stond op het punt iets te zeggen toen hij en de wijkagent omkeken naar het stommelende geluid. Soesi slingerde joelend de trap af: ‘Zei ik niet dat –’

Hij had de penibele situatie in een oogopslag geanalyseerd en was direct met een reddingsplan op de proppen gekomen. ‘Hé juut, wat doe jij nou zo vroeg op?’ vroeg hij, en hij vervolgde, terwijl hij naar de wagen slofte en een si-

garetje opstak: 'Moet je horen, ouwe dibbes, ik heb de hele nacht niet kunnen maffen. Gisteravond zaten er een paar van die klotejochies op het bankje vuurwerk af te steken. En maar rotjes lopen afknallen alsof het godverdomme Nieuwjaar was, begrijp je wat ik bedoel?'

'Tot zover nog wel.'

'Dus ik dacht bij m'n eigen, wat moet ik doen? 112 bellen of eigen rechter spelen? Tegenwoordig weet je het nooit met die knaapjes, die lopen allemaal geladen rond. Maar eerlijk gezegd, de gedachte om jullie te bellen was, hoe zal ik het zeggen, tegenstrijdig, maar vooral, ethisch onverantwoord.' Soesi smet de achterdeur van de wagen dicht en keek de agent recht in zijn blauwe ogen. Hij nam een flinke trek van zijn sigaret, z'n wangen klapten in alsof hij sterk vermagerd was en hij blies de rook uit zijn neusgaten. 'Heb je ooit iemand gebeld voor een gunst terwijl je eigenlijk een spuughekel aan hem hebt? Ik ken het gewoon niet verbloemen, ouwe, Sam bedek je rechteroor.' Ik legde een gloeiende handpalm gedeeltelijk op het koude oor en Soesi vervolgde: 'Ik heb gewoon een pestpleuristfushekel aan jullie lui. Sorry voor het taalgebruik, een klote nachtrust eist zijn tol, maar doe me 'n lol, blauwe mol, kruip terug naar dat hol van je in de Ferdinand Bol. Verdomme ik ken nog dichten ook.'

De agent lachte terwijl hij zijn bonnenboekje tevoorschijn toverde en zei: 'En ik kan waanzinnig goed schrijven.'

Soesi kreeg een boete voor het beledigen van een ambtenaar in functie. Toen de wijkagent hem het bonnetje overhandigde, floot Soesi en vroeg: 'Mag ik u nog een handdruk geven en u een fijne voortzetting van de dag wensen?'

De agent keek een beetje verbaasd, haalde de pet van zijn hoofd en zei: ‘Dat mag.’

De diender vertrok en Soesi vertelde mijn broer: ‘Laten we *gehen*. Die sjacheraar van een heler wacht op ons.’ Hij keek naar het bonnetje en vervolgde: ‘Ach, ik zien het als een soort van belasting over de piano’s. Sam, kleine tijger, veel plezier met je nieuwe vleugel. Geluk.’

De overbuurman was na mijn liefdevolle uitbarsting zo stil als een gestraft kind. Ik had het raam voldaan dichtgegooid en moest nodig ochtendplassen dus ik liep op mijn tenen de trap af naar de badkamer. Maar die was bezet. Ik besloot om in de woonkamer te wachten, die in klassiek Arabische stijl was ingericht. De gordijnen, banken en kussens waren kobaltblauw met grasgroene tintjes. De roodleren poefjes, handgeweven tapijten en met mozaïek ingelegde hang- en wandlampen combineerden weer met het gigantische rode schilderij aan de muur waarop een opengeslagen, vergulde Koran pronkte. Ontzettend overdreven als je het mij vraagt. Ik moest zo nodig plassen dat ik niet meer helder kon nadenken. Ik snelde naar de koelkast, pakte een melkpak, dronk het leeg, wurmde mijn piemel erin en vulde het voor de helft. Zou ik het melkpak terug in de koelkast zetten?

Mijn vader kwam de badkamer uit.

Als we bij ons thuis onze ouders aanspraken, zeiden we ‘vader’ en ‘moeder’ in het Nederlands en de rest in het Arabisch.

Ik zei: ‘Vader, goedemorgen.’

Vader stak één vinger in de lucht, masseerde zijn vlassige baard alsof hij een uier aan het melken was en murmelde:

‘Allah is de enige God en Mohammed is zijn boodschapper.’

‘2Pac is de enige en Allah is zijn boodschapper.’

‘Godslastering, pas op daarmee. Goedemorgen, Samir.’

Hij stak zijn hand uit, ik kuste die.

‘De profeet zei: “Wees altijd goed voor je burens.”’

‘Ja, ja, ja. We kennen de burens niet eens.’

‘Dat is geen excuus. Waarom neem je een melkpak mee naar de badkamer?’

‘Omdat ik dorst heb.’

Ik deed de deur op slot, goot het melkpak leeg in de pot en trok door. Toen ik aan het douchen was, begon vader met paaien: ‘Het is vandaag de mooiste dag van de week.’

‘O ja?’

‘Je gaat mee naar de moskee, het vrijdagmiddaggebed.’

‘Ik heb school vandaag.’

‘Tot hoe laat?’

‘Laat.’

‘O. Volgende week ga je wel mee, insjallah, oké?’

Ik zei: ‘Amen.’

Tijdens het douchen dacht ik aan de lulkoekimam met zijn eeuwig krakende microfoon en zijn belerende stem en aan de smerige sanitaire voorzieningen. Al tien jaar zamelden ze geld in voor een nieuw tapijt maar het oude lag er nog steeds, versleten en vergeten. Met het geld dat was ingezameld konden ze inmiddels de Europese banken in nood redden. Ik was niet de enige die zich afvroeg waar al dat geld was gebleven. Als ik eraan dacht, raakte ik al in mineur.

Ik was al een tijdje niet naar de moskee geweest. De laatste keer was een jaar geleden.

Even voordat het avondgebed een aanvang nam, slingerde ik de tweeëntwintig treden van de moskee af. Het was daar altijd een beetje griezelig donker. Maar gelukkig kon ik altijd bedenken dat demonen en gelijksoortige wezens niet staan te springen om zich in een moskee te verschanzen. Bovendien had ik niets te vrezen, want kort daarvoor was ik aangeraakt door iets waardoor de tandwielen van mijn verstand begonnen te draaien.

Aan de voet van de trap liep ik de stokoude imam tegen het lijf. Hij vroeg waar ik heen ging. Water druppelde van zijn wollige wenkbrauwen en loste op in zijn grijze djellaba, die even oud als hij moet zijn geweest. Het gezicht van de imam was altijd nat. Hij droogde het nooit af na de rituele wassing voor het bidden. Een of andere erudiete moslimgeestelijke uit het Nabije Oosten had namelijk eeuwen geleden beweerd dat het afdrogen na de wassing geen goed idee was. Dit omdat, volgens hem, Allah je beloont voor ieder druppeltje water dat van je gezicht afglijdt. Als je afdroogt zou je dus op lange termijn heel wat beloninkjes mislopen. En dat is natuurlijk niet slim.

Ik vertelde de imam dat ik vergeten was om me te wassen. Ik pleegde drie zondes tegelijk. Ik loog, en ik deed dat in Gods huis én tegen de imam. Ik had al spijt toen ik de zin in gedachten construeerde.

Hij zei dat ik nog twee minuutjes had.

Ik zei dat ik er zo aan kwam.

Hij gaf mij een schouderklop en klom klagend de trap op. Halverwege stopte hij. Hij ging op een tree zitten en vertelde oprecht, dat kan je direct aan een oude man zien, dat hij ontzettend blij was dat ik er altijd was. Dat ik de moskee en Gods personeel te allen tijde trouw was.

‘De jongeren moeten mans genoeg zijn om stukje bij beetje het stokje over te nemen. De oude garde versplintert en versplijt als een nagemaakt Perzisch tapijt. Binnenkort zijn wij er niet meer en moeten we ons verantwoorden bij de Heer. Jullie zullen verder moeten gaan. Wie anders zal het doen? De ware kennis van het nobele geloof moet worden overgedragen, als de vunzige verhalen van Scheherazade,’ giechelde hij. ‘Niet tegen je vader zeggen dat ik dat zei.’ Ik stemde lachend in. Daarna zei ik dat dat het eerste zou zijn wat ik zou vertellen als ik thuiskwam. ‘Nee nee, dat ga jij niet doen, Samir.’

Hij stond op, zijn knieën kraakten als een houten vloer.

‘Hoor je dat?’

Ik schudde het hoofd.

‘Jij bent doof aan één oor.’

Gebogen liep hij de trap op richting de gebedsruimte en mompelde: ‘Het gebed, het gebed. Ga snel je mond spoelen en kom terug.’

‘Ik kom eraan,’ zei ik, ‘ik kom eraan.’

Ik pakte mijn parelwitte Nikes uit de immense schoenenkast en trok ze vliegensvlug aan.

Het was genoeg zo. Nog even en ik kreeg een zbiba, zo’n donkere vlek, op mijn voorhoofd van het schuren tegen de grond. Sterker nog, mijn voorhoofd was al wat roder dan de rest van mijn gezicht. Vrome veteranen van de islam dragen die vlekken als zegetekens, toegangsbewijzen voor de hemel.

Het leven van een gelovige was nogal eentonig. Het bracht weinig spannends met zich mee. Je richtte je op het gebed, het hiernamaals en het scherp signaleren van

slechte invloeden. Slechte invloeden konden in vele vormen voorkomen, maar de meest voorkomende waren andere mensen. En dan vooral ongelovigen. Tijdens kringgesprekken in kleermakerszit, die stevast na het gebed werden gehouden, werd ik continu gewaarschuwd voor de slechte invloeden die ongelovigen op mij zouden kunnen hebben. Want daar zijn zij op uit, om mij van het geloof af te brengen en mee te sleuren naar de hel – de kring knikte in koor. Wie wilde er nou zonder gezelschap naar dat hete oord?

Het waren trouwens niet de ongelovigen die mij niet meer fatsoenlijk lieten bidden. Ik kon mij niet meer concentreren als ik bad. Wat er gebeurde was vervelend. Maar echt vervelend. Ik wist niet hoe het kwam, maar tijdens het bidden speelden zich filmpjes af in mijn hoofd, waarin blote vrouwen dansten. Soms in kringetjes. Meestal in achtjes. Heel zwoel allemaal. Na het dansen besmeurden ze elkaar met vanillevla en rolleborden ze over de gebedstapjten tussen de linies biddende baarden. Ik probeerde ze stiekem weg te schoppen, maar ik schopte dwars door ze heen. Vaak waren het blonde vrouwen, dus het kan zo zijn dat ongelovigen er toch indirect iets mee te maken hadden.

Dat kan.

Met de technologie van tegenwoordig wist je het nooit. Een op afstand geregisseerde *mindfuck* uit Washington D.C. die de wijde wereld in gezonden wordt om alle opkomende moslimmetjes van het gebed af te houden. Maar goed. Sinds de erotische filmpjes kon ik mij dus niet echt meer op Allah concentreren. Bidden met een stijve pik is verdomd hinderlijk. Probeer het maar eens.

De reden dat ik uit de moskee vluchtte, was omdat ik na

jaren eindelijk een openbaring kreeg. Tijdens al het bidden, al het gepraat in mijn gedachten tegen God, praatte ik eigenlijk tegen mezelf! Toen ik daar op de gebedstapjten zat te wachten op het avondgebed, ontdekte ik iets wezenlijks.

God is de echo van je eigen stem.

‘...Kom nou eventjes in de pauze naar de moskee,’ vervolgde vader aan de andere kant van de badkamerdeur terwijl ik aan het douchen was. ‘Alle jongens van de buurt zijn er ook. Ze zijn er iedere vrijdag! Karim, Omar, Khalid, Youssef, hun vaders vragen altijd naar je!’ Pa somt altijd de namen op van de heilige boefjes uit de Pijp.

Karim heeft iedere week een fietsenrek vol nieuwe fietsen. Omar zag ik laatst een smartphone uit iemands hand trekken. Iedereen weet dat Youssef en Khalid vorige zomer de Albert Heijn hebben overvallen met een bijl en met de buit een Mercedes Cabrio hebben gehuurd waarmee ze iemand in de Rijnstraat hebben aangereden waarna ze zijn doorgereden. Maar dat vertel ik vader nooit. Doordat die jongens een uurtje per week naar de moskee gaan, houden ze niet alleen hun vaders (en andere vaders) zoet, maar dekken ze zich ook in.

De moskee is net een populaire discotheek, het is zien en gezien worden. De jongens gaan er opgetut heen. Van pet tot schoenen, zelfs sokken, alles was van een duur merk. En als de moskeemannen de onderkant van hun djellaba’s omhoogtilden zodat er een soort jutezak gevormd werd om geld in te zamelen voor nieuwe tapijten, dan letten de jongens altijd nauwlettend op elkaar.

Als het tingelt, tel je niet mee.

Als het ritselt, ben je een grote jongen.

‘Sorry dat ik niet zo vroom ben als die jongens, pa. Laat de Heer ze belonen en op het goede pad houden. Maar vandaag heb ik een belangrijke schooldag.’

Mijn vader had een eigen kapstok in de Al Kabir-moskee. Hij zat altijd vooraan, op de eerste linie, ook wel ‘Gods sterrengordel’ genoemd. Als de imam naar zijn houten preekstoel wandelde, schudde hij eerst de hand van mijn vader alvorens hij aan zijn vrijdagse haatpreek begon. Mijn vader zat in het bestuur van de moskee, hij benoemde de imams.

Als er werd gebeden tijdens de ramadan – wanneer je de Koranverzen niet meefluisterde met de imam maar in je hoofd als een liedje liet afspelen, bang dat degenen aan weerszijden stervend in elkaar zouden zakken vanwege de sinistere geur die je mond verspreidde na uren niets eten – dan maakte de imam onopgemerkte versprekingen en dan corrigeerde mijn vader hem op zachte, onopvallende toon.

Voordat de zon over de stille, kille horizon kroop, stond vader op om zijn God te aanbidden. Na het nachtgebed – dat niet eens verplicht is! – smeerde hij alvast mijn broodjes voor ’s ochtends, met een dikke laag pindakaas. De broodjes legde vader in een tajine op het aanrecht, zodat de muizen ze niet oppeuzelden. Toen ik een keertje een nachtelijk bezoekje aan het toilet bracht, was hij broodjes aan het smeren, en hij zei: ‘Als je nog maar twee sneetjes brood in bezit hebt, bewaar er één en verkoop het andere voor een hyacint.’

Na het nachtgebed en de broodjes vulde vader een gietert met warm water, draaide hij met vlugge, naar nicotine hunkerende vingers een Drummetje terwijl hij het balkon

op schoof in zijn versleten geitenleren puntslippen. Daar wachtte hij hurkend en rokend tot de zon boven de sociale huurwoningen klom en zijn duizend verschillende bloemen op de reling van zonlicht voorzag. Na zijn sjekkie gaf hij de bloemen water: cyclamen, purperklokken met perzikzachte blaadjes, witte en blauwe hyacinten, roze chrysanten met een zachtgele kern, viooltjes en margrietjes, oranjegele droppplanten die op dunne maiskolffjes leken en als je op de blaadjes wreef, kwam er een lekker droparoma vrij.

Tijdens het Suikerfeest versierde mijn vader zijn baard altijd met margrietjes. Hij vertelde echter steevast dat er op die dag ineens bloemetjes op zijn baard groeiden. Ieder neefje en nichtje geloofde hem, plukte een margrietje van zijn baard en kreeg een zak snoep.

Het schrift is ongeveer 3300 voor Christus in Mesopotamië uitgevonden. We zijn inmiddels zo'n vijfduizend jaar verder en mijn ouders zijn nog steeds analfabeet. Soms kon ik erom lachen en huilen tegelijk.

Mijn moeder kocht altijd onze haarproducten. Vaak als ik een willekeurige fles shampoo pakte tijdens het douchen, zoals nu, dan stond er iets als: *Om de natuurlijke glans van je blonde haar te laten herleven.*

Niemand van de familie Zafar heeft verdomme blond haar!

Ondanks het feit dat mijn vader niet kon spellen, was er één televisieprogramma dat hij nooit miste. Na het zesuur-journaal mocht niemand de afstandsbediening aanraken, want klokslag zeven uur was het tijd voor *Lingo*. Als ze een vijfletterwoord zochten dat met een R begon dan stak mijn

vader zijn vinger op en riep met het enthousiasme van een ijverige leerling: 'Restaurant!'

Als ik mijn ouders vraag waarom ze in godsvredesnaam nooit behoorlijk Nederlands hebben geleerd, vertellen ze dat ze dachten dat ze hier niet voor altijd zouden blijven. Slap argument als je het mij vraagt. Moeder bleef thuis om voor de kinderen te zorgen en vader werkte. Bovendien werd er van mijn vader niet verwacht dat hij praatte tijdens het werken. Hij had drie baantjes. Als schoonmaker werkte hij in het justitiegebouw op de Parnassusweg, in een tramremise – 'waar de trams een tukje doen' – en in het Paleis op de Dam. Daar boende hij de vloeren van de balzalen tot ze blonken als spiegels. Als het werk in het paleis erop zat, mochten de Nederlanders doorlopen, maar werden de buitenlandse werknemers grondig gefouilleerd.

Mijn vader en moeder zijn op 7 juli 1974 aangekomen in Amsterdam. Op die dag vond de WK-finale plaats waarin Nederland tegen West-Duitsland speelde. Ze keken met de koffers tussen de benen naar de wedstrijd op een terrasje van een café op de Ceintuurbaan. Na de verloren wedstrijd begon iedereen met bier te gooien en mijn vader dacht er serieus aan om zich niet in Nederland maar in Duitsland te vestigen. Hij had nog een broer in Aken die hem wegwijs kon maken. Maar mijn moeders overredingskracht zorgde ervoor dat ze het even zouden aankijken. Even aankijken duurde godzijdank tot de dag van vandaag, anders zou ik een Duitser zijn geweest. Kun je het je voorstellen? Een Marokkaanse mof? Man, dat is een scheldwoord met nucleaire lading.

Mijn ouders zijn allebei geboren in Marokko. Mijn moeder was een stadskind. Ze groeide op in een stadje vlak bij Agadir, genaamd Ait Mellul. Het heeft een nogal geestige uitspraak. Als mijn broer en ik 's zomers in Marokko de taxi pakten zeiden we: 'Eet me lul, graag.'

Mijn vader is opgegroeid in het Atlasgebergte. Hij woonde aan de voet van een berg, waar het warm en gemoedelijk was, terwijl de toppen van de bergen besneeuwd waren en er altijd een sneeuwstorm raasde.

Vraag mij niet hoe oud mijn ouders zijn.

Niemand weet dat.

Zij ook niet.

Op veel van hun pasjes staat: 01-01-19**.

De ouders van mijn vader, die hij op jonge leeftijd verloor, vertelden dat hij geboren werd toen de bloesemknoppen opengingen. Mijn moeder werd geboren toen het koud werd. Ze heet Malika, koningin in het Arabisch. Mijn moeder heeft altijd een witte hoofddoek om. Ze heeft er een stuk of honderd, in alle tinten wit. En omdat ze een lange, slanke nek heeft, lijkt ze een beetje op een zwaan als ze een hoofddoek om heeft. Ik vind het best zonde dat ze een hoofddoek draagt, want ze heeft prachtig lang zwart haar dat achter haar aan zweeft als de sleep van een zwarte bruidsjurk. Ze draagt de hoofddoek niet vanwege de islam maar om een andere reden: alle mannen – én vrouwen – worden verliefd op haar haar als ze het te zien krijgen.

Mijn vader zag haar op de woensdagmarkt in Marokko toen ze nog geen hoofddoek droeg. Hij liep naar haar toe en vroeg of hij de rest van zijn leven haar haar mocht wassen en borstelen. Mijn moeder antwoordde zoals iedere vrouw op aarde zou antwoorden: 'Ziet het er vies uit dan?' En ze

controleerde het meteen op klitten. Daarna vroeg hij of ze een muntthee met hem wilde drinken. Dat deden ze. Een paar maanden later ging hij haar hand vragen. Hij bracht haar torens suiker, flesjes rozenwater, bosjes bloemen en zelfgemaakte koeken. Niet veel later besloten ze samen op ontdekkingsreis te gaan naar Amsterdam.

Mijn vader werkt nu niet meer. Hij doet de boodschappen en hij heeft de woonkamer ingericht. De was neemt hij voor zijn rekening, net als de afwas. Hij strijkt, stofzuigt, schildert en sleutelt soms aan de schotel. En hij is een culinair wonder. Soms denk ik dat hij dat allemaal doet om de tijd in te halen die hij met ons heeft gemist. Veertig jaar lang, zes dagen in de week, van acht uur 's ochtends tot één uur 's nachts, had hij alleen een dweil als trouwe vriend.

Mijn vader borstelt het haar van mijn moeder nog steeds. En mijn moeder kamt het grijze haar van mijn vader in het trappenhuis als hij op het punt staat om de deur uit te gaan. Mijn vader lijkt op Kees van Kooten. Maar dan met baard.

Mijn moeder is de godin van de gastvrijheid. Ze wijdt haar hele leven aan de hordes kennissen en verre familieleden die dagelijks bij ons over de vloer komen. Voorziet ze, met een enthousiasme waar je jaloers van wordt, van de laatste roddels, hete muntthee en borden zo groot als de schotel die naast het raam schittert, vol lekkere hapjes die mijn vader in de keuken voor ze bereidt. Soms lijkt ons huis wel een vluchtelingenkamp. Ik heb een geweldige moeder – echt, ze is de allermooiste vrouw op het westelijk halfmond – maar soms, heel soms kan ik haar niet uitstaan. Als er bezoek is dan heeft ze een eeuwige glimlach op haar gezicht waar ik een onbedaarlijke hekel aan heb. Wanneer

ze wordt gebeld, laat ze altijd de telefoon heel lang rinkelen voordat ze opneemt. Om de suggestie te wekken dat ze druk bezig is. Wanneer ze dan gebeld wordt, schuift ze het mobieltje zo, hupsakee, tussen haar oor en hoofddoek zodat ze handsfree kan bellen. De echte reden voor het dragen van een hoofddoek is dat al haar vriendinnen er eentje dragen, dus kon ze niet anders dan meedoen. Haar vriendinnen lijken in niets op haar. Ze zijn van één en dezelfde soort: typisch Marokkaanse vrouwen die het grootstedelijk straatbeeld verfraaien; kort, allemachtig dik en gehoofddoekt.

Verder heb ik beeldschone tweelingzussen. Alsof ze van Rumi's gedichten zijn weggelopen. Ze werken als caissières in de Albert Heijn. Ze zijn te herkennen aan hun volle, lange wimpers, hoge jukbeenderen en donkerbruine ogen. Ze zijn nogal ondeugend: ze zijn de enigen van al hun collega's die geen hoofddoekjes dragen.

Vergeten te vertellen: mijn opa, de vader van mijn moeder, lijkt op Lenin en houdt van kwartetjes. Die kwijlende kerel is met drie vrouwen getrouwd, drie! Met mijn oma en nog twee andere 'oma's'. Mijn broer noemt hem Opa Casanova. Als we in de zomer in Marokko waren was ik altijd als eerste wakker, dan sloop ik door het deurgordijn naar hun snikhete slaapkamer en dan bleef ik wezenloos staren naar de acht eelterige voetzolen aan het uiteinde van hun tweepersoonsbed.

Maar goed.

Na het douchen snelde ik naar mijn kamer om mijn natte haren te föhnen. Toen mijn haar opgedroogd was, richtte ik de föhn op mijn gezicht en lijf. Net als vroeger, op de zondagse wasavond. Na het douchen ging ik altijd klappertandend op

het enorme bed van mijn ouders liggen. Ik wist namelijk dat mij dan een paradijselijk gevoel te wachten stond. Ik kende de bewegingen: moeder schuifelde op haar sleetse sloffen de slaapkamer in, pakte het windpistool tussen wat kleren uit de kast vandaan, stopte de stekker in de muur, drukte op het knopje en richtte het ding op mij. Het constante geluid, de warme wind tegen mijn koude lichaampje, mijn moeders ogen die me bewonderden terwijl ze over mijn buik wreef. Als een kitten lag ik dan te spinnen. Ik raakte in een staat van geestelijke en lichamelijke verrukking. Mijn ogen dansten tot ik in slaap viel en de volgende dag werd ik vredig als een monnik in mijn bed wakker.

Dat geföhn was nu traditie geworden. Vooral 's winters als ik 's avonds thuiskwam met bevroren voeten en vingers. Of als ik de nacht doorbracht bij mooie meisjes. Dan föhnde ik hulpvaardig hun haren na het douchen, mijn vingertoppen zachtjes strijkend door hun natte haren. Ik legde dan langzaam mijn handen om hun hals en voelde de hartslag van hun halsslagaders. Harmonieuze handelingen met onbekende meisjes.

Ik liep naar de keuken om te ontbijten. Nadat ik een banaan en een kommetje havermout met magere melk had gegeten, kwam mijn moeder slaperig de keuken binnen. Ze dreigde dat als ik nog een keer zo vroeg in de ochtend zou spelen, ze de vleugel uit het raam zou gooien.

‘Probeer het. Lukt je niet. Veel te zwaar.’

‘Dan pak ik een hamer.’

‘En ik een vleesmes.’

Mijn vader mengde zich in het gesprek: ‘Wil je je moeder vermoorden?’

‘Er zijn wel eens van die momenten...’

‘De hemel ligt onder de voeten van je moeder.’

‘Ruikt de hemel naar zweetvoeten?’

Mijn moeder wees naar mij en wendde zich tot mijn vader: ‘Dit kind... Het gaat regelrecht naar de hel.’

Achteloos zei ik: ‘Weet ik. Ik heb vipkaartjes opgestuurd gekregen. Ik krijg ook een tafel met champagneflessen. Daaromheen vuurspuwende naaktdanseressen. Het wordt één groot feest.’

Mijn vader draaide zich om, pakte zijn gebedssnoer en begon te prevelen.

Moeder zei: ‘Sinds je niet meer naar de moskee gaat, ben je door de duivel bezeten! Die vleugel op je kamer is niets dan een instrument van Satan om je af te houden van het gebed!’

‘De viool is het instrument van de duivel.’

‘Alle muziekinstrumenten zijn van de duivel. Ik zou Allah om vergeving vragen om wat je zonet hebt gezegd.’

‘Je hebt gelijk... Geef even Zijn telefoonnummer. Dan whatsapp ik Hem even...’

Ze wierp mij een vernietigende blik toe, verliet hoofdschuddend de keuken en zette de televisie in de woonkamer loeihard aan op de Koranzender.

Iedere keer als ik pianoconcerten op de radio beluister, zeggen ze dat ik dat Korangeleuter moet opzetten. Het zou de ziel reinigen. En als ik het vaak beluister zou ik misschien zelfs het gehoor in mijn linkeroor weer terugkrijgen. Mijn goeie oor begeeft het tijdelijk als ik langs de woonkamer loop en zie dat op televisie een bebaarde man Gods woord aan het voordragen is. Treurig en bekrompen. De teneur van ons huis.

Mijn ouders zeggen dat muziek voor de goddelozen is. Iedere zondagochtend op Nederland 2 wordt de eucharistieviering uitgezonden. Daardoor ben ik fervent fan geworden van gregoriaanse koormuziek. Als mijn ouders het horen, schreeuwen ze dat ik die dodenmuziek uit moet doen voordat Allah mij zal treffen met rampspoed. Ik zet het volume dan nog harder. Niet lang daarna komt een van de twee, meestal mijn moeder, kwaad de trap op naar mijn kamer. Ik leg dan uit waarom klassieke muziek juist goddelijk is en probeer haar dan over te halen het even aan te horen, maar al voordat ik een cantate van Bach op kan zetten, zegt ze: 'Goddeloos. Haram!'

Mijn passie voor klassieke muziek is ontstaan door een samenloop van toevalligheden. Voordat mijn broer bij het su-shizaakje werkte, werkte hij bij de apotheek in de Ferdinand Bolstraat. Hij bezorgde medicijnen aan mensen die slecht ter been waren. Een van die mensen, ene meneer Polak, bij wie haren als struikgewas uit zijn neus en oren groeiden, had in zijn stoffige appartement in de Frans Halsstraat altijd sfeervolle muziek op staan. Hij bloeide op als hij bezoek kreeg. Polak vertelde mijn broer steeds weer zijn tragische levensverhaal. Zijn houtsnijderij ging failliet, zijn vrouw verliet hem en trouwde zijn beste vriend, zijn twee dochters kende hij alleen nog van de ingelijste portretfoto's die hij op zijn salonkast had staan, zijn dokters constateerden een hersentumor, het was slechts een kwestie van tijd. Soms viel hij even weg tijdens het vertellen, als een tijdelijke stroomstoring, en dan kwam de klassieke muziek eventjes op de voorgrond. Dan kwam hij weer bij kennis en zei: 'Iedereen heeft mij in de steek gelaten, behalve de klassieke muziek.'

Hij wees mijn broer op wat cd's van zijn collectie en vertelde dat die de moeite waard waren. Een van die cd's was Simeon ten Holts *Canto Ostinato Piano Ensemble*.

Voordat mijn broer vertrok vroeg Polak: 'Cognacje? Ik ben wel een gezellige einzelgänger hoor.'

Toen mijn broer 's avonds thuiskwam, vertelde hij mij het verhaal, dimde hij het licht en zette de cd's op. We luisterden naar de erfstukken van een stervende meneer.

Ik viste een zwart T-shirt en een spijkerbroek uit mijn keurige kledingkast en trok die aan. Ik smeerde een crème op mijn gezicht, smeerde mijn kuif in met gel en spoot drie keertjes met tegenzin het luchtje van Hugo Boss op. Het is een aardig luchtje, alleen boycot ik normaal gesproken het merk. Het is dat ik het flesje gekregen heb van iemand van wie ik houd, anders had ik het niet gebruikt. Wist je dat Hugo Boss de ontwerper was van de bruine naziuniformen? En ook van de angst inboezemende zwarte ss-uniformen?

Ik keek eventjes naar mezelf in de spiegel. Er zijn duizend-en-een dingen waar ik onzeker over ben: of ik wel mijn vwo-diploma kan halen, mijn dove oor, wat ik later wil worden, of ik wel goed kan vingeren. Maar op mijn uiterlijk kan ik eigenlijk vrij weinig aanmerken. Behalve dat ik enorme oorlellen heb, een geschenk van mijn vader. Mijn zussen zaten er vroeger altijd aan als we een film keken. Als ik een opmerking maakte over de film trokken ze er keihard aan. Misschien ben ik daardoor wel doof geworden. Ik heb bruine ogen, hoge jukbeenderen, een smalle neus, een krachtige kin, net zoals mijn vader, en zwart haar dat van de zij-kanten op meesterlijke wijze is opgeschoren.

Het was benauwd geworden in mijn kamer dus open-

de ik het raam weer. Toen merkte ik op dat het raam onder de gele kliederboel zat. Gebroken eierschalen sierden het druppelende raamkozijn. De onbekende overbuurman waardeerde mijn optreden blijkbaar. Ik riep uit het raam: 'Dit ei is het symbool van een vruchtbaar begin van een lange reeks bevlogen ochtendconcerten! Morgenochtend wil ik een spiegeleitje, klootzak!'

Ik pakte voor de allerlaatste keer mijn rugtas in. Een legerprint Eastpak die ik in groep acht van Soesi cadeau had gekregen. Er stond geen Eastpak op de tas, want ik had de eerste twee horizontale streepjes van de E met zwarte viltstift doorgekrast waardoor er Lastpak stond.

Ik vertrok uit huis en sloeg de deur expres hard dicht. Als ik dat deed, dan maakte mijn moeder de deur open om te zeggen dat ik de deur niet zo hard dicht moest smijten. Daarna zei ze dat ik mijn best moest doen op school en dat ze voor me zou bidden zodat ik mijn diploma zou halen. Als ik de deur rustig dichtdeed, zei ze niets.

Het bankje in het midden van de straat lag er verweesd bij. Tegenover het bankje lag een rij vierkante stenen waarop kinderen soms hinkelden, maar meestal dienden ze als zitplekken. Naast het bankje torende een ouderwetse Ritterlantaarnpaal. Ik legde mijn rugtas naast me neer en nestelde mijn kont op het vertrouwde bankje. Er klonken acht zuivere gongen van een klok verderop. Ik had nog eventjes de tijd voordat school begon. Ik schoot in de lach. Op de afbladderende zwarte leuning van het bankje, dat eruitzag als de gegeselde rug van een slaaf, stond een tekst gekerfd:

IN DE PIJP ZIJN WE LIJP

Ongetwijfeld het werk van prikgrage Priemo, een goeie vriend van mijn broer. Hij heette Mo en had altijd een priem bij zich, Priemo. Hij was zo stil als een muis en overal waar hij kwam, kerfde hij bedrijvig flauwekul, ter compensatie van zijn zwijgen. De jongens die hier bijeenkwamen luisterden meestal naar mijn broer en Soesi. Er was duidelijk een hiërarchie. De hoge officieren: mijn broer, Soesi, Priemo (en vaak ook ik) zaten op het bankje. Op de vierkante stenen tegenover het bankje zat de rest van de meute. De voetsoldaten.

Hier kreeg ik zoals Soesi het noemde 'levenslessen voor later'. Op dit bankje werd ik klaargestoomd voor de grote-mensenwereld.

Zonder dat ik het doorhad, bleef ik staren naar het straatnaambord.

'Julianastraat' stond er in het wit, tegen de ooit zeeblauwe maar nu doffe achtergrond.

En rechtsonder in het klein 'de Pijp'.

De luxaflex van Soesi's huis waren nog dicht. Hij woonde achter het bankje, boven de fietsenmaker. Wij woonden tegenover de fietsenmaker. Van mijn kamer kon ik naar Soesi's kamer turen en vice versa. Met telkens het bankje in ons midden. Naast onze ramen hingen verroeste schotels die half uit de muur staken en ieder moment naar beneden leken te kunnen denderen. Op de takjes van de dunne bomen langs de weg flirtten de stadsmusjes in hoge tonen met elkaar. Achter mij hoorde ik zachtjes het geruis van de overwoekerde heggen. Langs mijn wangen aaide een zachte lentewind, maar hij bracht de smerige stank van de door zwerfkatten en zigeuners opengescheurde vuilniszakken met zich mee. Tegen de dunne bomen langs de

weg leunde altijd rotzooi, alsof de vuilnismannen permanent in staking waren: oud speelgoed, versleten meubels, strijkplanken. Op de grond rondom het bankje lag overal platgetrapte kauwgum. Vroeger was de stoep bezaaid met verse klodders beigekleurig spuug die de jongens dierlijk uit de achterste holtjes van de neus en keel schraapten en op de grond fluimden om te laten zien hoeveel ze van Nederland hielden. Ik blikte naar het Okura Hotel dat hooghartig boven de sociale woningen uitstak. Vanaf het bankje kon ik de lichtblauwe luifel zien die tevens een barometer was. Lichtblauwe verlichting betekende dat er een zonnige dag voorspeld werd.

De fietsenmaker opende zijn deuren. Een keertje vroeg hij de jongens op het bankje om een gunst. De zaken gingen slecht, hij had weinig klanten. Of we 's avonds laat spijkertjes over de weg wilden gooien. Hij zou de spijkertjes regelen en voor een halfuurtje strooien zouden we een vergoeding van twintig euro krijgen.

De bandenplakker zei: 'Lekker snel geld verdienen, dat willen jullie toch wel?' Soesi, de woordvoerder, vond dat zo beledigend dat hij knarsetandend zweeg. De fietsenmaker vervolgde: 'Jullie zitten toch niet vastgeroest aan dat bankje?'

Diezelfde nacht hing Soesi uit zijn kamerraam, gooide een baksteen door de ruit van de fietsenmaker en ging slapen.

Van een van de stenen blokken naast het bankje ontbrak een hoek. Het gat was ontstaan op een winterdag toen de jongens een sneeuwballengevecht hielden. Nadat we elkaar met sneeuwballen hadden bekogeld – wonderbaarlijk

genoeg werd ik niet één keer geraakt – besloten we passerende auto's te grazen te nemen. Soesi en ik stonden voor zijn portiekje, mijn broer wachtte tussen geparkeerde auto's en de anderen verstopten zich hurkend achter de hegjes. Ik moest de sneeuwballen voor Soesi maken omdat hij geen handschoenen aanhad. Ik was heel lang met eentje bezig geweest en gaf die aan hem. Soesi gooide de superijsbal van de ene hand in de andere tot een auto zachtjes over de besneeuwde weg gleeed. De sneeuwballen ploften op de auto en spatten uiteen. Soesi zette één voet voor, mikte met een dicht oog en gooide in een rechte lijn, terwijl hij een oerkreet uitstootte. De ijsbal floot als een kogel door de ijzige lucht en doorboorde het zijraam van de auto, dat uit elkaar spatte. De automobilist rukte van schrik aan het stuur zodat de bumper tegen het stenen vierkant knalde en de hoek eraf brak. Vanaf die dag wist ik dat Soesi over bovennatuurlijke krachten beschikte. We renden zijn portiek in en hielden ons schuil. Na het gedempte glasgeklingel zaten we op de ijsskoude treden, waar hij mij urenlang vertelde over de Kristallnacht.

Ik stond van het bankje op om naar school te vertrekken. Ik stopte een oordopje in mijn rechteroor en zette *Piano Trio Nr. 2 in Es-groot* van Schubert op. Het stuk werd uitgevoerd door een cellist, violist en pianist. Schubert is ideale onderwegmuziek. Ik klikte op het alarmbedieninkje, schakelde het alarm uit, stapte op mijn scooter die naast mijn deur geparkeerd stond en reed de straat uit. Het benzinelampje flikkerde. Ik had een witte Vespa LX-50 met een wit slan-genleren zadel en een windscherm zodat mijn kuif niet door de wind uit model werd gebracht. Een Vespa besturen doe je niet met je handen. Het zit 'm in de heupen. Ik nam

de bochten heupwiegend, alsof ik salsa danste. Piaggio, het Italiaanse bedrijf dat de Vespa's produceert, werd in de Tweede Wereldoorlog vaak door de geallieerden gebombardeerd. Het bedrijf ontwierp bommenwerpers voor het fascistische regime van Mussolini.

Het was een beetje surrealistisch toen ik door de straatjes scheurde, ik voelde zelfs buikpijn opkomen. Dat was ook zo op mijn allereerste schooldag. Ik was zo verdomd zenuwachtig. Ik bracht het eerste uur toen door op de plee, met diarree.

Jarenlang ging iedere rit naar school als vanzelf, maar dit keer leek ik op alles te letten: het lege voetbalveld op het Henrick de Keijserplein waar ik vroeger voetbalde, de roze bloesembomen die het plein omgrensden en bij ieder zuchtje wind, alsof God boven het plein zuchtte, een regen van roze bloesemblaadjes loslieten, de geparkeerde politiemotors en -wagens voor het politiebureau in de Ferdinand Bolstraat, de ordelijke rijen straatlantaarns in de lange Lutmastraat (de straatlantaarns waren het enige punt van herkenning als ik 's nachts laveloos van een feestje terugreed). Op het moment dat Schuberts viool het overnam van de piano, arriveerde ik bij het Shell-tankstation op de Hobbemakade. Toen ik aan het tanken was en naar de klimmende cijfers op de benzinepomp keek, tikte iemand mij op de rug.

‘Wat heb jij in die rugtas zitten?’

Ik draaide me om en zag dat het de strafpleiter was die mijn broer verdedigde. Hij lachte, nam een slok van zijn koffiebekertje en gaf me een hand.

‘Dag Sam, hoe is het met je?’

‘Góed.’

‘Hoe is het met je broer?’

‘Prima.’

‘Die zaak was me er eentje zeg, poeh.’

‘Ik moet er niet aan denken.’

Voordat ik de pompslurf terugschoof in de pomp, liet ik wat benzine op mijn hand druppelen en rook eraan.

Hij vroeg: ‘Vind je dat lekker ruiken?’

‘Heerlijk, jij ook?’

‘Ik prefereer eau de cologne. Zit je nog steeds op het lyceum?’

‘Gelukkig wel.’

‘Da’s mooi.’ Hij pakte zijn koffertje van de grond, legde zijn hand op mijn wang, klapte er twee keer zachtjes op en vroeg: ‘Doe je wel je best?’

‘Altijd.’

Voordat hij in zijn auto stapte, vroeg ik: ‘Waarom Wilders?’

Hij lachte, legde het koffiekleurige koffertje op de passagiersstoel en antwoordde: ‘Waarom niet?’

De Aston Martin toeterde twee keertjes en zoefde weg.

Nadat de politie mijn broer had opgepakt, was ik naar huis gerend om in het terrarium te kijken. Ik zei niets tegen mijn ouders en rende meteen onze kamer in, haalde voorzichtig Sis eruit en legde hem om mijn nek. Ik zocht achter de boompjes, tussen de bladeren en keien, maar kon niets vinden. Toen veegde ik als een archeoloog de bodembedekking weg die uit houtsnippers bestond – en zag een schittering: het foliehologram van een biljet. Op dat ogenblik ging de bel drie keer, po-li-tie. Ik pakte als de sodemieter de paarse biljetten en stopte ze in mijn rugtas.

Sis liet ik op de kamervloer liggen zodat de agenten zich rot zouden schrikken als ze onze kamer binnendrongen. Ik rende naar het trappenhuis terwijl ik de trillingen van zware voetstappen omhoog voelde komen. Net op tijd rende ik zo vlug als een windhond de trappen omhoog naar de zolder van de burens. Onbekende stemmen vertelden mijn ouders dat ze een huiszoekingsbevel hadden. Zonder dat ik het kon zien, zag ik de geschrokken blik van mijn vader en moeder. Als ouders van een kind wil je denk ik twee soorten slecht nieuws nooit meemaken: dat je kind dood is of dat je kind naar de gevangenis moet. Ik bleef op zolder zitten tot de blauwe storm was opgeklaard.

Tijdens het eerste bezoek aan mijn broer vroeg hij of ik had gevonden wat er in het terrarium lag. Ik zei nee. Hij kneep zijn ogen dicht en legde zijn hand op zijn hoofd alsof hij een migraineaanval verduurde. Hij had me daarvoor al eens vanuit de gevangenis gebeld, toen was ik met mijn stomme kop meteen over het terrarium begonnen, tot hij mij met een waterval van willekeurige woorden onderbrak en vertelde dat we het daar later over zouden hebben. Tijdens het bezoek fluisterde ik mijn broer toe dat ik een grapje maakte, dat ik het geld in mijn rugtas verstopt had en er zelfs mee naar mijn nieuwe school ging. Ik had het een keer stiekem geteld in de plee tijdens een pauze. Het was honderdvijfentwintigduizend euro. Dat zijn tweehonderdvijftig briefjes van vijfhonderd. Dat lijkt heel veel, maar opgestapeld is dat ongeveer even groot als de breedte van een volwassen hand. Lang rijk bleef ik niet. Ik moest het geld na school naar een advocatenkantoor aan een gracht brengen.

‘De verdachten worden steeds jonger,’ zei de afstandelijke assistente die de deur opende.

‘Nu jij nog,’ antwoordde ik terwijl ik naar haar kraaienpootjes en slaphangende nek wees.

Ze liet mij binnen en vroeg op verzoenende wijze of ik iets wilde drinken.

Ik moest wachten op een Chesterfield-bank terwijl er warme chocolademelk uit een dampend apparaat sputterde. In het kamertje van de advocaat trok ik de rugtas van mijn schouders en gaf ik de strafpleiter het geld, met elastiekjes omwikkeld.

‘Mijn broer vroeg of ik een bonnetje kon krijgen.’

De advocaat keek op en lachte: ‘Bonnetje?’

Ik knikte.

Hij zuchtte, pakte een notitieboekje van zijn overvolle eikenhouten bureau, sloeg het open, scheurde een hoekje van een bladzij af en schreef: ‘Kwitantie, € 125.000,00.’

Ik rekende af voor de benzine en vervolgde mijn route naar school. Grommend gas gevend door de groene golf. Het stemde mij een beetje achterdochtig, want de verkeerslichten stonden hier juist altijd op rood. De Stadionweg was opnieuw geasfalteerd, het leek alsof er chocoladepasta op het wegdek was uitgesmeerd. Van de Pijp naar de Componistenbuurt in Amsterdam Oud-Zuid veranderde geleidelijk aan de omgeving: de huizen begonnen uit elkaar te groeien en gingen alleenstaand verder, de geparkeerde auto’s werden luxueuzer, joggers liepen langs fietspaden met aangelijsde golden retrievers, de nauwe straatjes werden breder en schoner, nergens was meer een opengeregen vuilniszak te bekennen. De enige buitenlanders waren Aziatische vrouwtjes die bolides van babywagentjes vooruit duwden met blije blanke baby’tjes erin.

Op de Stadionweg sloeg ik rechts de Verdistraat in, langs het Bachplein, waar zesdeklassers op het gras al begonnen waren met jointjes draaien. Ze begroetten mij, ik schreeuwde: 'De morgenstond heeft een dikke vette joint in de mond!'

Overall schoolgenoten: sommigen lopend, de sportievelingen op de fiets, stoere snuiters op de scooter, de luiëriken met de tram die stopte in de Beethovenstraat, de verwenden werden afgezet door protserige Porsche Panamera's en ronkende Range Rovers. Maar hoe we ook kwamen, eenieder van ons stooft met zichtbare tegenzin naar de school op de Brahmsstraat nummer 7. Ik parkeerde mijn scooter aan de achterzijde toen de schoolbel ging.

Op het bordes stond de rector, meneer Lamphuizen, strak in pak. Tijdens de pauzes trok hij zich terug in zijn koele kamer om er even later met een ander drielijg pak uit te komen, die spiegel aanbiddend. De bel ging nog een keer, hij keek demonstratief op zijn pols waar geen horloge omheen zat, en deed vergenoegd de schooldeur dicht.

'Jullie zijn allemaal te laat.'

Toen zag hij mij. Hij liep de trap af en zei met een verschrikkelijke toon in zijn stem, kakkerig, zo zou je het kunnen omschrijven (maar ik heb echt een hekel aan mensen die 'kakkerig' zeggen): 'Gisteravond... Wauw, wauw, wauw. Virtuoso, werkelijk virtuoos. Had ik maar zulke vingers!'

Gisteravond was de finale van het Gouden Roos Festival, een talentenwedstrijd tussen vijftien middelbare scholen. Ondanks mijn verschrikkelijke pianospel had ik toch gewonnen. Duizend euro en een 'passend optreden, op een groots evenement, waarbij er natuurlijk rekening gehouden wordt met het gewonnen genre'.

Ik antwoordde de rector: ‘Valt best mee.’

‘Sam, het was subliem.’

‘Het was matig.’

‘Als je dat nog één keer zegt, laat ik je nablijven. Kom maar naar binnen.’

We liepen langs de rij te-laat-melders. Hij deed de deur open, bleef hem voor mij openhouden. Hij tuitte zijn lippen, knikte zweverig, bewoog zijn vingers alsof hij piano speelde, wees toen naar de hal en zei: ‘Ga maar naar je les toe.’

Een andere leerling volgde mij, maar werd tegengehouden.

‘Wilde jij naar binnen glippen?’

‘Maar hij mocht toch ook doorlopen?’

‘Aha, een oproerkraaier? Nablijven, tot zes uur.’

Toen ik uit het zicht was van de rector sjokte ik naar het lokaal waar ik les had. Kalm klopte ik aan, klepperde met de klink en zwaaide de deur open.

Het was zover.

Mijn allerlaatste lesdag op het Hervormd Lyceum Zuid was begonnen.